

Reňkli

ÝANWAR

2024

MAZMUNY

MAZMUNY

MAZMUNY

Dubaýda geçirilen 18-nji ýaşlar
konferensiýasynda Türkmenistanyň
wekilleriniň başdan geçirmeleri **03**

 Maral Allaberdyýewa ýazdy

“Oppenhaýmer” Altyn globus
heýkeljiklerini çöpledi, gezek
Oskardamy ýa-da...? **05**

 Ussa Hajyýew ýazdy

Üýtgeýän dünýä: Aral deňziniň solup
giden şöhraty **09**

 Maral Allaberdyýewa ýazdy

96-njy Oskar baýraklarynyň
dalaşgärleri barada kalam-agyz **12**

 Ussa Hajyýew ýazdy

Karol we men **17**

 Baýram Agaýew ýazdy

Dubaýda geçirilen 18-nji ýaşlar konferensiýasynda Türkmenistanyň wekilleriniň başdan geçirmeleri

Maral Allaberdyýewa

Geçen ýylyň 26–28-nji noýabr aralygynda ajaýyp şäher Dubaýda 18-nji ýaşlar konferensiýasy (COY18) geçirildi. COY BMG-niň Howanyň üýtgemegi boýunça Çarçuwaly konwensiýasyna gatnaşyjy

taraplaryň her ýylky konferensiýasyndan (COP) birnäçe gün öň geçirilýän dünýädäki klimata bagyşlanan iň uly ýaşlar maslahatynyň biridir. Konferensiýanyň maksady, klimatyň üýtgemegine garşy göreşmek, bu täsirleri azaltmak we üýtgeýän klimata uýgunlaşmak üçin innowasion çözümleri işläp düzmek boýunça ýaşlaryň ähmiýetini ykrar etmektir.

Dalaşgärler hemmeler üçin elýeterli anketalar esasynda saýlandylar. Ol ýerde ekologiýa pudagynda gazanan üstünliklerimiz, daşgy gurşawy goramak babatynda ýerine ýetiren işlerimiz, jemgyýetimize nähili goşant goşandygymyz

barada soraldy.

Bu meşhur konferensiýa gatnaşmak üçin saýlaw prosesi diýseň bäsdeşlikli boldy, **dünýäniň dürli künjeklerinden 5000-den gowrak ýaş wekilleri ýüz tutdy we olaryň arasynda 165 ýurtdan diňe 800-si saýlandy.**

Türkmenistanyň ýaşlary şu ýylky konferensiýa işjeň gatnaşdylar. Leksiýalarda, panel çekişmelerinde, sessiýalarda we tegelek stol gepleşiklerinde çykyş etmekleri bilen bu çärede ýatdan çykmajak yz galdyrdylar.

Konferensiýanyň dowamynda türkmen wekilleri milli lybaslarda boldular. Bu ýerde bellemeli zat, köp sanly daşary ýurtly wekiller biziň milli eşiklere bolan ygrarlylygymyza haýran galdylar.

Maslahat, BAE-niň Klimaty [üýtgemegi we daşky gurşaw ministri Mariam bint Muhammet Almheiriniň çykyşy bilen başlady, we Halkara hyzmatdaşlyk ministri Rim Ebrahim Al-Hasimi, we BMG-nyň Baş sekretary Antonio Guterreşiň ylham beriji çykyşy bilen dowam etdi.

Türkmenistandan gelen ýaş

wekiller deň-duşlary bilen üç gün dowam eden çekeleşikli çykyşlara gatnaşdy. Dürli ugurlardan tanyml çykyş edenler durnukly ösüş, klimatyň üýtgemegi, gender deňligi we parahatçylygy gurmak ýaly möhüm meseleler boýunça öz pikirleri bilen paýlaşdylar.

Açylyş günü, dünýämiziň önünde durýan köptaraply kynçylyklary çözmek üçin dürli sesleri birleşdirmegiň möhümdigini belläp, hyzmatdaşlygyň äheňini kesgitledi.

Möhüm mejlisleriň birinde biz “Ýaşlar we klimat hereketi” atly panel çykyşyna gatnaşdyk we bu ugurda tejribe alyşdyk. Ýene-de bir gyzykly sessiýa – “Durnukly ösüşiň global perspektiwalary” mowzugyna bagyşlandy, bu ýerde men, Durnukly ösüş maksatlarynyň ýaş ilçisi hökmünde Birleşen Milletler Guramasynyň DÖM-lerine ýetmek üçin ýurtlaryň arasynda nähili hyzmatdaşlyk edip boljakdygyny öwrenmäge gatnaşdym.

Türkmen wekilleri soňky 3 ýylda ýerli ýaşlar konferensiýalaryny (LCOY) geçirmekde ep-esli tejribe topladylar. Biziň

wekillerimiz ýaşlarymyzyň Türkmenistanyň ähli sebitlerinden ýygananan klimatyň üýtgemegine garşy göreş baradaky ýaşlar beýanyňy halkara arenada hödürlediler.

18-nji ýaşlar konferensiýasy tamamlanandan soň, türkmen delegasiýasy Dubaýdaky tejribeleri barada oýlandy. Dürli garaýyşlary görmek, pikir alyşmak we çäräniň hyzmatdaşlygy ruhy her bir wekile uzak wagtlaý täsir etdi.

KINO

“Oppenhaýmer” Altyn globus heýkeljiklerini çöpledi, gezek Oskardamy ýa-da...?

Ussa Hajyýew

Kino äleminde ýylyň ilkinji esasy baýraklary gowşuryldy. Oskaryň buşlukçysy hasaplanýan Altyn globus baýraklarynyň 81-nji gowşurylyş dabarasyna geçen ýyla garanyňda, köp kişi tomaşa edipdir. Hollywood-daky daşary ýurtly žurnalistler bileleşigi (HFPA) tarapyndan berilýän baýraklar, soňlugy bilen Oskary

hem kesgitlep bilýär. Ýagny Altyn globusy alyp, Oskary-da alan birnäçe film ýa-da artist, režissýor bar.

Bilşiňiz ýaly, Altyn globus-da filmler 2-ä bölünýär. Drama kategoriýasy hem-de mýuzikal ýa-da komediýa kategoriýasy bolup, 2 sany ýeňiji ýüze çykýar. Ilki drama kategoriýasyndan başlasak, “Oppenhaýmer” iň gowy film diýlip saýlandy. Film dabaradan 5 baýrak bilen dolanyp, ony surata düşüren Kristofer Nolan hem ilkinji Altyn globus heýkeljiklerini gazandy. Ýagny iň begendiriji zatlaryň biri-de ussat režissýoryň bu arzyly baýragy gazanmagy boldy.

Iň gowy film baýragyny “Oppenhaýmer” däl-de, başgasy alyp bilerdimi? Aslynda Oskar baýraklary bolsady “Ýykylmagyň anatomiýasy” alardy diýip bolar. Ýöne Altyn globusda “Oppenhaýmer” ýa-da “Dolan Aý ganhorlary” filmlerinden biri almalydy. Baýragy ikisiniň arasyndan has öňe saýlanýanyňa berdiler.

Iň gowy mýuzikal ýa-da komediýa kategoriýasynda bolsa baýrak garaşylyşy ýaly

gresiýaly režissýoryň “Görgüli betbagtlar” (Poor Things) filmine berildi. Beýleki 5 dalaşgärden ep-esli öňe saýlanýan filmiň Oskara-da ymtylýandygyny belläliň.

Iň gowy režissýor baýragyny 3 esasy dalaşgäriň arasyndan has mynasyby – Kristofer Nolan aldy. Beýlekiler Martin Skorseze bilen Ýorgos Lantimosdy. Iň gowy ssenariý baýragy-da ýylyň şowly çykan kinosy, eýýämden esasy sylaglary çöplän we öňümizdäki günlerde-de baýrak muzeýini doldurjak fransuz filmi “Ýykylmagyň anatomiýasy” filmine berildi. Has takygy, filmiň ssenarisini ýazan Žustin Trie bilen Artur Harari sylaglandy. Ýeri gelende bellesek, filmiň režissýory Žustin Trie Artur Harariniň ýanýoldaşy bolup, baýragy maşgala bolup aldylar diýsek, ýalňyş bolmaz. Bu ekran eseri iňlis dilinde bolmadyk iň gowy film baýragyny hem gazanyp, Los Anjelesden ep-esli ýüklüje dolandy.

Artistçilik ugurlaryna seredeliň. Drama kategoriýasynyň iň gowy aktýory diýlip “Oppenhaýmer” filminiň ýyldyzy Killian Mörfi, iň gowy aktrisasy diýlip hem “Dolan Aý ganhorlary” filminiň ýyldyzy Lili Gladstoun saýlandy.

Mörfiniň esasy bäsdeşi “Rustin” filmindäki keşbi üçin Kolman Domingody. Domingonyň hem almagy geň bolmazdy. Ýöne iň gowy aktrisa keşbiniň ýeňijisiniň bäsdeşi ýok ýalydy. Belki Sandra Hüller az-owlak tapawutlanýardy. Emma Gladstoun Skorsezeniň filminiň esasy sütüni bolup durýardy. Aktrisanyň Oskaryň hem esasy hyrdarydygyny belläp geçeyin. Oňa belki Emma Stoun esasy bäsdeş bolup biler.

Mýuzikal ýa-da komediýa kategoriýasy boýunça-da iň gowy aktýor baýragy bu senagatyň gadry bilinmedik aktýorlarynyň birine – Pol Jiamatta berilmegini ýerine düşen netije diýip hasaplaýaryn. Köplenç kömekçi keşpleri janlandyran tanymal aktýor “The Holdovers” filminde özüne ynanylan keşbiň aňryýany bilen hötdesinden gelipdir. Sanawa Nikolas Keýjiň alynmagy, dogrusy meni geň galdyrdy. Ýöne filmine tomaşa edenimizde, meşhur aktýoryň azyndan dalaşgärlige mynasypdygyny aýtsa bolýar. Iň gowy aktrisa baýragyny Emma Stounyň aljakdygy ozaldan bellidi. Dalaşgärleriniň arasyndan belki Natali Portman, finlýandiýaly Alma Pöýsti ikisi oňa päsgel berip bilerdi. Ýöne

Ýöne Stoun ep-esli öňdedi.

Kömekçi keşplerde (drama, mýuzikal ýa-da komediýa diýlip aýrylanok)
“Oppenhaýmer” filmindäki keşbi üçin Robert Dawni Junior hem-de “The Holdovers” filmindäki keşbi üçin DaWin Joý Rendolf ikisi ýeňiji boldy. Belki Rendolfa derek “Oppenhaýmer” filmindäki keşbi üçin baýragy Emili Blant hem alyp bilerdi.

Iň gowy animasiýa ugry boýunça-da ýapon animesi, meşhur animeçi Haýao Miýazakiniň eseri “Oglanjyk hem-de guş” atly multfilm, Hollywood önümlerinden hem-de “Suzume” atly başga bir animeden öňe saýlandy. Bu ýagdaýyň Oskarda hem üýtgemezligi mümkin. Sebäbi “Elemental”, “Spider-Man: Across the Spider-Verse”, “The Super Mario Bros. Movie”, “Wish” ýaly amerikan animasiýalary bu ýyl o diýen öwerlikli däl.

Ilkinji gezek goşulan “Cinematic and Box Office Achievement” baýragy-da “Barbi” filminiň döredijilik toparyna berildi.

Mahlasy, “Oppenhaýmer” filmi Altyn globusyň ýeňijisi boldy. Indi

gezek Oskardamy diýlen sowal ýüze çykýar. Ýa-da indi “Oppenhaýmer” Altyn globus bilen oňnut edäýmelimi? Muny bize wagt görkezer.

Bilşiňiz ýaly Altyn globus diňe bir filmleri däl, eýsem seriallary hem sylaglandyrýar.

Seriallaryň arasynda-da 3 serial öňe saýlanyp, olar baýraklary özara paýlaşdylar.

“Mirasdüşerler” (Succession) 3-nji gezek iň gowy drama serialy saýlanyp, bu babatda “Mad Men” hem-de “The X-Files” seriallarynyň rekordyny gaýtalady. Serialyň ýyllyzlaryndan Kiran Kalkin iň gowy aktýor, Sara Snok iň gowy aktrisa diýlip saýlandy. Köpleriň söýgüsini gazanan “The Last of Us” serialynyň ýyllyzy Pedro Paskal bu gezeklikçe gözden salyndy. “Mirasdüşerler” serialynyň ýene bir artisti-de, Mattýuw Makfadýen iň gowy kömekçi keşp (aktýor) baýragyny hem aldy.

Mýuzikal ýa-da komediýa seriallarynyň öňe saýlanan artistleri – ýylyň komediýasy hasaplanýan “The Bear” serialynyň artistleri – aktýor Jeremi Allen Waýt hem-de Aýo Edebiri boldy.

Ýylyň şowly çykan taslamasy Beef serialy-da iň gowy gysga göwrümlü serial diýlip saýlandy. Serialyň baş keşplerinde surata düşen Stiwen Ýeun bilen Ali Won iň gowy aktýor we aktrisa baýraklaryna laýyk görüldi. 3 serialyň arasynda goşulan ýeke-täk başga bir serial hem “Täç” (The Crown) bolup, serialyň ýyllyzy Elizabet Debiki iň gowy kömekçi keşp (aktrisa) baýragy bilen sylaglandy.

Üýtgeýän dünýä: Aral deňziniň solup giden şöhraty

Maral Allaberdyýewa

Dünýäde dördünji uly köl bolan Aral deňzi häzirkí wagtda diňe öňki kölegesi galyp, adam isleglerine we tebigatyň näzik deňagramlylygyna pajygaly wesýet hökmünde ýitip barýar.

Bir wagtlar Gazagystanyň we Özbegistanyň serhetlerinden geçen bu güýçli içerki deňiz, 70% -den gowrak azalyp, yzynda duz batgylarynyň, tozan tupanlarynyň we al-arwah

şäherleriniň çöl keşbini goýup gitdi.

Aral deňziniň bu gynandyryjy ýagdaýy, adamlaryň gatyşmagynyň we daşky gurşawa biperwaý garamaklarynyň wakasydyr. 1960-njy ýyllarda Sowet Soýuzy sowet ykdysadyýeti üçin zerur bolan nagt ekin bolan pagtany ösdürip ýetişdirmek üçin ullakan suwaryş taslamasyna başlady. Bu oba hojalygyny giňeltmek üçin Aral deňziniň esasy çeşmesi bolan Sir Darýa we Amu Derýa derýalaryndan köp mukdarda suw sowuldy.

Netijeleri çalt we agyr boldy. Bir wagtlar durmuş bilen joşýan derýalar diňe akja suwlara

öwrüldi, suwlary giň pagta meýdanlaryny suwarmaga gönükdirildi. Durmuş ganyndan mahrum bolan Aral deňzi howsala bilen kiçelip başlady. Suwuň derejesi peselende, deňziň duzlulygy ýokarlandy we balyk we beýleki deňiz durmuşy üçin ýaşap bolmaýan şertler döredi.

Daşky gurşawa täsiri deň derejede heläkçilikli boldy. Bir wagtlar durmuş bilen örtülen açyk deňiz düýbi, atmosfera zäherli tozan bölejiklerini bölüp, duz tekizleriniň giň meýdanyna öwrüldi. Ýel tarapyndan göterilýän bu tozan tupanlary töwerekdäki sebite erbet täsirini ýetirdi, ekinleri zaýalady, adamyň saglygyna zyýan ýetirdi we ekosistemalary bozdy.

Aral deňziniň ýykylmagy hem sosial we ykdysady taýdan agyr täsir etdi. Sebitiň ýaşaýjylary üçin esasy durmuş çeşmesi bolan balykçylyk, deňiz gurap barýarka ýykyldy. Bir wagtlar Aral deňziniň baýlygy bilen gülläp ösen balykçylyk jemgyýetleri garypçylyga düşüp, olaryň eklençleri we döp-dessurlary, mukdarynda azalýan suwlary bilen birlikde ýitip gitdi.

Birnäçe ýyllaryň dowamynda

Aral deňzini dikeltmek üçin halkara tagallalary edilýär. Suw akymalaryny kadalaşdyrmak we mundan beýläk azalmagynyň önüni almak üçin bentler guruldy. Suwuň sarp edilişini azaltmak üçin durnukly oba hojalygy tejribesi öňe sürüldi. Şeýle-de bolsa, Aral deňzini öňki şöhratyna dikeltmek meselesi gaty uludyr we daşky gurşawa ýetirilen zyýanyň uzak dowam etmegi ähtimal.

Şeýle-de bolsa, bu garaňky peýzanyň içinde umyt ýalpyldysy ýüze çykýar. Ýagdaýyň agyrdygyna göz ýetirip, Aral deňzini janlandyrmak, sebitiň tebigy mirasyny dikeltmek we ykdysady kuwwatyny dikeltmek boýunça halkara tagallalary edilýär.

Esasy strategiýalardan biri, Aral deňziniň esasy çeşmeleri bolan Sir Darýa we Amu Derýa derýalaryndan suwuň ýene-de köle gaýdyp akmagyny sazlamagy aňladýar. Munuň özi suw akymyny kadalaşdyrmak we mundan beýläk azalmagynyň önüni almak üçin bentler we kanallar gurmagy öz içine alýar.

Ýene-de bir möhüm ädim, suwuň sarp edilişini azaldýan

durnukly oba hojalygyny ösdürmekdir. Munuň özi ekinlere suwy netijeli ýetirýän damjalaýyn suwaryş ulgamlaryny kabul etmegi we ekin dolanyşygyny diwersifikasiýa etmegi, suwy köp talap edýän pagtanyň garaşlylygyny azaltmagy öz içine alýar.

Suw bilen baglanyşykly bu çäreler goşmaça daşky gurşawy dikeltmek boýunça işler alnyp barylýar. Duz çydamly ösümlükler açylan deňiz düýbünü durnuklaşdyrmak üçin, mundan beýläk eroziýanyň we tozan tupanlarynyň önüni almak üçin ekilýär. Bu diňe bir ýeri goraman, eýsem ýabany tebigatyň gaýdyp gelmegi üçin ýaşaýyş ýerlerini hem döredýär.

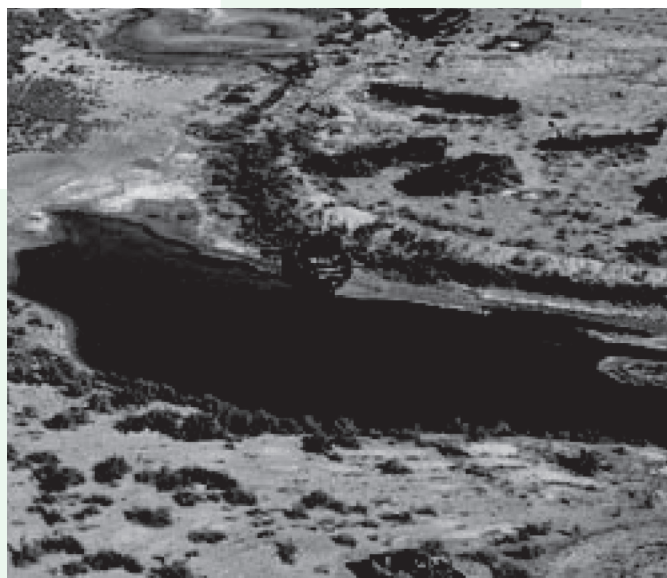
Aral deňzini dikeltmek uzak we çylşyrymly iş, kynçylyklar henizem dowam edýär.

Şeýle-de bolsa, şu wagta çenli gazanylan üstünlikler ruhandyryjydyr. Demirgazyk Aral deňzinde suwuň derejesi durnuklaşýar we balyklaryň köpelmegi başlaýar.

Sebitiň jemgyýetleri, uýgunlaşýarlar, durmuşlaryny diwersifikasiýalaşdyrýarlar we ekoturizmi kabul edip, Aral deňziniň tebigy gözelligini bu

ýere gelýänlere görkezýärler.

Aral deňziniň hekaýasy adam zerurlyklary bilen tebigat arasyndaky näzik deňagramlylygy aç-açan ýatladýar. Hereketlerimiz, hatda ykdysady zerurlyklar sebäpli amala aşyrylýan işler hem köplenç garaşylmadyk we yzyna gaýtaryp bolmajak zyýana eltýän uly netijelere getirip biler. Aral deňziniň ýagdaýy, durnukly tejribäniň we daşky gurşawy goramak jogapkärçiligimiziň ähmiýetini görkezýär. Biz zerurlyklarymyzy planetamyzyň gowşak ekosistemalaryny gorap saklamak bilen deňagramlaşdyrmagyň ýollaryny tapmalydyrys. Diňe şondan soň adam aýgytlylygynyň nyşany bolan Aral deňziniň ýene bir gezek umyt we çydamlylyk nyşanyna öwrülip biljek geljegini üpjün edip bileris.

96-njy Oskar baýraklarynyň dalaşgärleri barada kelam-agyz

Ussa Hajyýew

Kino sungatynyň gürrüňsiz iň uly baýragy Oskar hasaplanýar. 1927-nji ýyldan bäri yzyny üzmän gowşurylyp gelinýän bu baýragyň 2023-nji ýyl üçin dalaşgärleri mälim edildi. Elbetde her ýyl bolşy ýaly, bu ýylky dalaşgärlikler käbirleriniň göwnünden turan bolsa, käbirleriniň hem göwnüne

ýaramady. Bu hemişe-de şeýle bolýar. Sebäbi hemişe hemmäniň göwnüni tapmak kyn bolýar. Biriniň ak diýenine, gara, ýaşyl, sary diýýänler az bolmaýar, ony dalaşgär görkezseň, bu galýar, muny görkezseň, o galýar...

Esasy ugurlaryň dalaşgärliklerine seretsek, ýylyň iň şowly çykan ekran eseri “Oppenhaýmer” (Oppenheimer) 13 dalaşgärlik bilen sanawyň başyny çekýär. Kristofer Nolanyň filmi Akademiýanyň taryhynda 13 dalaşgärlik gazanan 14-nji kino hökmünde hasaba alyndy. Ýene 1 dalaşgärlik alan bolsa, “Oppenhaýmer” hem “All About Eve” (1950), “Titanic” (1997), “La La Land” (2016) ýaly 14

dalaşgärligi bolan 3 filmiň rekordyna şärik bolardy.

Gresiýaly režissýor Ýorgos Lantimosyň “Görgüli betbagtlar” (Poor Things) filmi 11 dalaşgärlik bilen 2-nji ýeri eýeleýär. Martin Skorsezeniň “Dolan Aý ganhorlary” (Killers of Flower Moon) filminiň 10, ýylyň iň köp girdeji gazanan ekran eseri “Barbi” (Barbie) filminiň 8, “Maestro” kinosynyň hem 7 dalaşgärligi bar.

Iň gowy film ugry boýunça sanyň 10-a çykarylmany aslynda birnäçe jedelli gürrüňleriň azalmagyna-da sebäp boldy. Ýogsam, onam almandyrlar, munam almandyrlar diýen gürrüňler az däldi. Şol sebäpli-de beýleki esasy ugurlaryň käbirleriniň dalaşgärleriniň sany iň bolmanda, 7-ä çykarylyp bilner

“Oppenhaýmer” öňde görünýär

Iň gowy film baýragyna dalaşgär kinolaryň 3-si zenan režissýorlaryň filmleri bolup, olar “Barbi”, “Öten günler” (Past Lives) hem-de “Ýykylmagyň anatomiýasy” (Anatomy of a Fall) kinolarydyr. Şeýle waka

ilkinji gezek bolýar. Baýragy 10 filmiň arasyndan haýsysynyň aljakdygyny anyk aýtmak kyn, ýöne “Oppenhaýmer” bir ädim öňde ýaly görünýär. Beýleki bir tarapdanam käwagtlar Akademiýanyň işine akyl ýetirmek ýeňil bolmaýar. Juda az garaşylan film hem iň gowusy diýlip saýlanyp goýberiläýýär. “Galdyrylanlar” (The Holdovers), “Amerikan hekaýasy” (American Fiction) ýaly kinolaryň hem almagy mümkin. Ýene bir bellemeli zat hem “Oppenhaýmer” bilen “Barbi” filminiň, ýagny bir günde prokata giren 2 kinonyň dalaşgär bolmagy-da Oskaryň taryhynda ilkinji gezek duş gelinýän hadysa diýlip bellenilýär.

Barbisiz Ken, Gerwigsiz, Robbisiz “Barbi”

Iň gowy režissýor baýragy ugrunda iň uly tankyt “Barbi” filminiň režissýory Greta Gerwigiň dalaşgärlige hödürlenmändigi bilen baglanyşyklydyr. Birnäçe rekordlary täzelän Gerwigiň sanawyň daşynda galmagyny Akademiýanyň şu ýylky iň uly kemçilikleriniň biri hasaplanýar. Baýragy kim alar diýen sowala-da Nolan ýa-da Lantimos diýip jogap berýärin.

Iň gowy aktýor baýragyna dalaşgär görkezilenleriň arasynda Leonardo DiKaprionyň (Killers of Flower Moon) ýoklugyny tankyt edenleriň sany az bolmady. Belki Jeffri Raýtyň deregine DiKaprio dalaşgär görkezilip bilnerdi. Belki-de Akademiýa 3 akýagyzyň arasynda 2 garaýagyz aktýory goşmak isländir. Iň gowy aktrisa baýragynda-da Barbiniň keşbini janlandyran owadan aktrisa Margo Robbi sanawa alynmady. Onuň dalaşgär görkezilmändigine gaty köpler öz nägileligini bildirdi. Esasan hem filmiň işgärleri muny dürli ýollar bilen beýan etdiler. Hem

režissýoryň, hem-de baş keşpdäki aktrisanyň dalaşgärligiň daşynda galdyrylmagy Hollywood-da uly gowur turuzdy. Barbisiz Ken ýa-da Greta Gerwigsiz hem-de Margo Robbisiz “Barbi” film bolmaz diýlip bellendi.

Stounlaryň biri ýeňer

Baýragy kimiň aljakdygyny önümdäki günlerdäki beýleki baýraklaryň ýeňijileri görkezzer. Ýaryşyň iki Stounyň ýagyny Emma Stoun bilen Lili Gladstounyň arasynda geçjekdigi ikuçsuzdyr. Ýeri

gelende, Gladstoun artistçilik ugry boýunça dalaşgär görkezilen ilkinji ýerli amerikan halkynyň wekili, ýagny ilkinji indeý artist boldy.

Ikinji plandaky ýa-da kömekçi keşpler boýunça dalaşgärlikde-de garaşylmadyklaryň bolşy ýaly, garaşylýanlaryň ýoklugy ünsi çekýär. Aktýorlaryň arasynda iň gowy kömekçi keşp ugry boýunça Willem Defonyň (Poor Things) ýa-da Şarlz Meltonyň (May December) dalaşgärligine garaşylýardy, Sterling K. Brownýň (American Fiction) dalaşgärligine bolsa garaşylanokdy.

Aktrisalaryň arasynda iň gowy kömekçi keşp ugry boýunça Julianna Muruň (May December) sanawyň daşynda galmagy bu kategoriýa üçin tankydy bellik boldy. “Barbie” filminden Amerika Ferreranyň dalaşgärligine bolsa garaşýanlar o diýen köp däldi.

Robert Dawni Junior (Oppenheimer) bilen Da’Win Joý Rändolfyň (The Holdovers) atlary iki ugur boýunça öňe saýlanýan artistlerdir.

“Dolan Aý ganhorlary” filminiň iň gowy adaptirlenen ssenariý

baýragynyň, “Barbi” filminiň hem iň gowy montaj baýragynyň daşynda galmagy-da bellärliklidir.

Iň gowy halkara film baýragyna dalaşgär görkezilen filmlerden haýsysynyň öňe saýlanjakdygyny kesgitlemek kynrak bolup, Jonatan Gleýzeriň kinosynyň ady öňräkde ýaly.

21 ýyldan soň anime

Iň gowy animasiýa ugry boýunça-da baýrak ençeme ýyldan soň bir ýapon animesine **“The Boy and the Heron” multfilmine berilse gerek.**

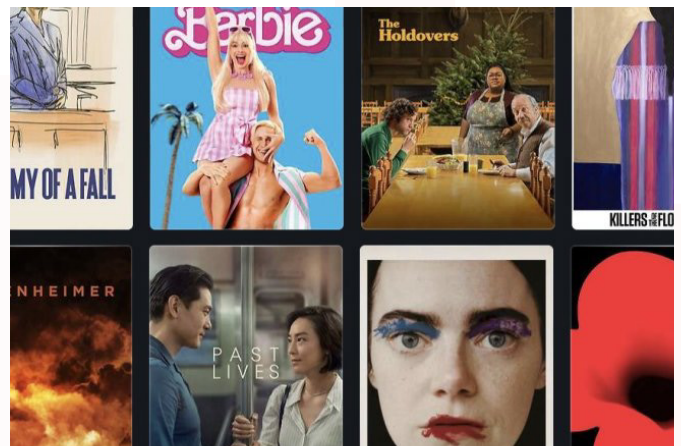
Oskaryň iň täze ugry (2001-nji ýylda goşuldy) bolan iň gowy animasiýa baýragyna 2002-nji ýylda meşhur Haýao Miýazakiniň “Spirited Away” animesi mynasyp bolupdy. 20 ýyl gowrak wagtdan soň Miýazaki 2-nji Oskaryny almagyň bosagasynda dur. Onuň iň esasy bäsdeşi “Spider-Man: Across the Spider-Verse” multfilmi bolup, bu gezek “Pixar”-yň eserinden (Elemental) baýraga garaşylanok. Oskar baýraklarynyň gowşurylyş dabarasy 10-njy martda Los Anjelesdäki Dolby teatrynda geçiriler we dabarany Jimmi

Sanlar, statistikalar...

- * "Maestro" filminiň prodýuserlerinden Stiwen Spilberg 13-nji gezek iň gowy film baýragyna dalaşgär görkezilip, bu ugurda öz rekordyny täzeledi.
- * 81 ýaşyndaky ussat režissýor Martin Skorseze (Killers of Flower Moon) 10-njy gezek iň gowy film baýragyna dalaşgär görkezildi. Şol bir wagtyň özünde Skorseze iň gowy režissýor baýragyna dalaşgär görkezilen iň ýaşuly režissýor hökmünde hasaba alyndy. "Dolan Aý ganhorlary" filminiň montažçysy, zenan kino işgäri Telma Skunmeýker 9-njy gezek iň gowy montaž ugry boýunça dalaşgär görkezilip, bu kategoriýada rekordy täzeledi.
- * Ussat kompozitor Jon Williams (Indiana Jones and the Dial of Destiny) 54-nji gezek Oskara dalaşgär görkezildi. Ol ýaşap ýörenleriň arasynda iň köp dalaşgärligi bolan şahsyýetdir. Umumylykda ondan öňde Wolt Disneý bar (59 dalaşgärlik). Şeýle-de, 91 ýaşly Jon Williams Oskaryň taryhyndaky iň ýaşuly dalaşgär boldy.

* Artistçilik ugurlary boýunça 20 artistiň 10-sy (Emili Blant, Danielle Brooks, Sterling K. Brown, Kolman Domingo, Amerika Ferrera, Lili Gladstoun, Sandra Hüller, Killian Mörfi, Da'Win Joý Rändolf hem-de Jeffri Raýt) ilkinji gezek Oskar dalaşgärliklerini gazandy.

* 96-njy Oskar baýraklaryna 6 sany jübüt (iki ýanýoldaş) dalaşgär görkezildi: Greta Gerwig bilen Noa Baumbah (Barbie – iň gowy adaptirlenen ssenariý), Sämi Burç bilen Aleks Mekanik (May December – iň gowy asyl ssenariý), Žýustin Trie bilen Artur Harari (Anatomy of a Fall – iň gowy adaptirlenen ssenariý), Margo Robbi bilen Tom Akerli (Barbie – iň gowy film), Emma Tomas bilen Kristofer Nolan (Oppenheimer – iň gowy film), Jared Hess bilen Jeruşa Hess (Ninety-Five Senses – iň gowy gysga göwrümlü animasiýa).

 **AYDYM
SAZ**

Karol we men

Baýram Agaýew

Modern şahyr we aýdymçylar barada başlan seriýamyň birinji böleginiň üstünden indi ep-esli wagt geçdi. Uzak wagtlap arakesme almagymyň sebäbini gözleseň, bahana gözleýän çaga ýaly bolýar. El bilen tutar ýaly argument öňe sürmäge sebäbim ýok. Ýeke sebäbim: ýazyp bilmedim. Ýazmak üçin näçe gezek stoluň

başyna geçdim, ençeme gezek playlist-imi diňläp çykdim, şonda-da orta goýara, aýdara hiç bir sözüm ýokdy. Şol boşlugyň arasynda, tötänleýin gruziýaly biriniň aýdymy gabat geldi. Gruzıýaly ýa-da aýdymyň gruzin dilinde bolanlygyna diňe hatyna seredip düşüňip bildim.

Aýdyma gabat gelen wagtyň gyssagly daşary çykmalydym we eýdip-beýdip, adamlary garaşdyryp şol aýdymy telefona geçirip çykdim. Bir hepde ýaly aýdymy kimiň aýdýanlygyny bilmän, näme diýýänligini bilmän diňläp gezdim.

Esasanam gijeleri ýeke gezmäge çykanymda. Bu

aýdyma näme üçin beýle baglananlygymy heniz hem bilemok. Ne sözlerine düşünýän ne-de manysyna. Aýdymyň stili nätanyş däl, folk bilen garyşan alternatiwe rok. Artistiň çilimden we alkogoldan ýaňa goýalşyp, gyrylyp çykýan sesi bardy. Ne hemme wagt notalara düşýärdi ne-de adam ýaly melodiýa bardy. Ýöne özboluşly garmoniýasy we düşünmeýän dilimiň biri-birini yzarlap gidýän kapiýasy bardy.

Biraz iş bilen başagaý bolup bir-iki gün ýaly aýdymy ýatdan çykarypdym, soňra ýene oňümden çykdy we google translate bilen kimiň we näme barada aýdýanlygyny terjime etdim.

Aýdymy aýdýan Irakli Çarkwiani atly, gruziýaly şahyr, ýazyjy we aýdymçy bolup çykdy. Birinji orunda şahyr bolup tanalan, soňra bolsa öz goşgylaryny alternatiw rok bilen bezäp aýdym aýtmaga başlan bir şahyr.

Artist barada birnäçe makala okasam hem dil böwedinden ýaňa barmak isleýän ýerime baryp bilmedim. Bir-iki daşary ýurt neşirlerine interwýu beripdir, olary hem alyp okap bolmaýar.

Ýokarda hem belläp geçişim ýaly, Irakli ilki bilen ýazyjy-şahyr we soňra aýdymçy. Ol öz debýutyny 1976-njy ýylda "Arshi" atly topar edýär, emma ol proýektinden hasyl çykanok. Ondan soňra 1980-nji ýyllarda "Taksi" atly topar döredýär we gruzin dilini alternatiwe rok bilen sintezleýär. 1990-nji ýyllarda "Reactive Club" ady bilen sungat adamlarynyň birleşigini döredýär. 1997-nji ýylda "Apren" (Sen däl, direýän) we 1999-nji ýylda "Sakartwelo" (Gruziýa) atly iki albomy bilen döwrüniň ýaş nesiliniň arasynda uly meşhurlyk gazanýar. Şol ýyllar hem Irakli özüne "Mefe/Mephe" (Karol, Şa) atly lakamyny alýar. Meşhurlyk gazanmasynyň esasy sebäpleriniň biri, onuň

“Perestroýka” wagtyna gabat gelmegi bilen şol “Ýitirilen nesil”-iň sesi bolmagyna baglap bolýar. Aýdymalarynyň daşyndan, “Şahsy hatlarym”, “Parahat ýüzüş”, “Köne oýunjaklar” ýaly kitaplary bar. 2006-njy ýylda duýdansyz ölüminden soňra köpçülige çykarylmaýyk aýdymalary “Dzif Mefe” (Karol bilen aşaga dogry) albom ady bilen halka ýetirildi.

Aslyna seredeňde, artistiň özi hem meşhurlykdan, žurnalistlerden gaçyp durmuş geçiren ýaly. Onuň şahsy durmuşy we karakteri diňe oňa ýakyn bolan adamlara aýan bir durmuş. Ony ýakyndan tanan adamlar hem kân Irakli interwýu bermek islemýärler. Ýeke Irakli Çarkwiani barada gabat gelen interwýum bar, ol hem onuň kakasy Gela Çarkwianiň beren interwýusy. Kakasy Gela, ogly barada şeýle diýýär: **“Halkyň arasynda, esasanam ýaşlaryň arasynda aýdymçy diýilip bilinse hem ol bir şahyr, ýazyjy, ondan soňra aýdymçy. Aýdymalarynda üýtgeşik sözleri we tanslary bilen şol wagt halkyň ünsüni çekipdi. Men saz çalýan wagtlam ýanymdan gymyldaman diňleýärdi. Şol wagt, ondan gowy sazanda we aýdymçy çykjagyna düşünipdim. Aýdyşym ýaly, ol**

ol sazdan beter edebiýata has uly üns berýärdi. 18-19 ýaşlarynda onuň gysga hekaýalary we goşgylary çap edilip başlanypdy.”

Gysgaça meniň Karol bilen tanyşlygym şeýleräk. Karolyň aýdymalarynyň içinde gezen wagtym şuna gözüm ýetdi; aslynda ýyllar öň onuň aýdymyny eşidip indi sungaty bilen tanyşypdyryn. Ýyllar öň gruzin kino režisýor Zaza Uruşadze-niň düşüren “Mandariinid” (Mandarinlar) atly filmini görüpdim we şol wagt Irakli Çarkwiani-niň “ქაღალდის გზა” (**Kagyzdan gämi**) atly **aýdymy aklymdy galypdy, ýöne näme üçindir oturyp gözlemändirin.**

Şu ýerde sözümi soňlamak isleýärin. Sözlerini terjime edip, käbir terjimäniň yetmeýän ýerlerinde özüňden sözler goşup doldurmak üýtgeşik gelse hem, şu sowuk howalarda Karol bilen deňine gygyrasyň gelýär.

